

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ D.**, bývajúceho v B., **2/ I.**, bývajúceho v T., zastúpených JUDr. P., advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **S.**, so sídlom v B., **o náhradu škody, ušlého zisku a nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 14 C 117/2005, na dovolanie žalobcov 1/, 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. augusta 2008 sp. zn. 17 Co 172/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. augusta 2008 sp. zn. 17 Co 172/2008 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 3. apríla 2008 č.k. 14 C 117/2005-194 žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 26. augusta 2008 sp. zn. 17 Co 172/2008 odvolanie žalobcov 1/, 2/ odmietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že súdna zásielka obsahujúca rozsudok súdu prvého stupňa bola doručovaná advokátovi žalobcov JUDr. P. prostredníctvom pošty. Vychádzajúc z § 47 ods. 2 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa považoval za doručený právnomu zástupcovi žalobcov 21. apríla 2008, bez ohľadu k tomu, že splnomocnenec adresáta zásielku prevzal 2. mája 2008, preto odvolanie žalobcov z 15. mája 2008 ako oneskorene podané odmietol (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Uviedol, že písomnosti určené advokátovi sa môžu doručovať tiež advokátskym koncipientom a iným pracovníkom, ktorí sú u advokáta pracovne činní a poveril ich prijímaním zásielok. V čase advokátovej neprítomnosti (od 11. apríla 2008 do 4. mája

2008) boli v jeho advokátskej kancelárii určené dve pracovníčky na prijímanie pošty. Odvolací súd nepovažoval za podstatnú okolnosť, že počas neprítomnosti advokáta poverené pracovníčky nemali preberať tie súdne zásielky, pri ktorých by advokát nemohol podať riadne a včas opravné prostriedky. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo rozhodujúce, ak v označení adresáta nebol údaj, že sa jedná o advokáta a za miesto doručenia bola uvedená pôvodná adresa advokáta - H.

Uvedené uznesenie napadli žalobcovia dovolaním, v ktorom uviedli, že v konaní im bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), a to tým, že odvolací súd ich opravný prostriedok odmietol ako oneskorene podaný v zmysle § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p., hoci podmienky pre postup podľa tohto ustanovenia neboli dané. Právny zástupca žalobcov v čase od 11. apríla 2008 do 4. mája 2008 bol na zahraničnej dovolenke, preto sa v mieste doručenia v čase doručovania nezdržoval. Administratívne pracovníčky advokáta počas jeho neprítomnosti mali prevziať zásielky (obsahujúce rozsudky súdov) tak, aby nedošlo k ich vráteniu a zároveň, aby advokát mohol po svojom návrate pripraviť kvalifikované odvolanie. Boli toho názoru, že pokiaľ údaje o adresátovi uvedené na zásielke ju znemožnili identifikovať ako písomnosť určenú advokátovi s neaktuálnou adresou – H. (aktuálne - H.) a tak došlo k jej uloženiu na pošte, neboli splnené predpoklady pre postup vedúci k doručeniu náhradným spôsobom (§ 47 ods. 2 O.s.p.). Nesúhlasili so záverom odvolacieho súdu, že mali záujem predĺžovať lehotu na odvolanie. Z uvedených dôvodov navrhli, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo ako oneskorene odmietnuté odvolanie smerujúce proti rozsudku súdu prvého stupňa. Opravný prostriedok dovolateľov smeruje proti uzneseniu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených

v ustanoveniach § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. (nenapáda sa ním zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, odvolací súd nerozhodoval o postúpení návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev, nenapáda sa ním ani potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktorým by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, ani potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia alebo o uznaní či neuznaní cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné alebo nevykonateľné na území Slovenskej republiky). Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

So zreteľom na obsah dovolania a na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnuť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť, skúmal dovolací súd, či konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté uznesenie, nie je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolatelia v dovolaní nenamietali a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Dovolatelia namietali, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nedôvodne odmietol ich odvolanie ako oneskorene podané, im bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dôvodom, zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej

ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O takúto vadu ide tiež vtedy, keď odvolací súd ako oneskorene odmietne odvolanie, hoci podmienky pre tento postup nie sú dané (R 23/94).

Postup súdu pri doručovaní písomností určených do vlastných rúk adresáta, ktorý nebol zastihnutý, je upravený v ustanovení § 47 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia v znení účinnom do 15. októbra 2008 (v čase doručovania rozsudku súdu prvého stupňa) platilo, že ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Úpravou tzv. náhradného doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. (účinnou do 15. októbra 2008) zákonodarca sledoval cieľ odstrániť prípady právnej neistoty spôsobenej bezdôvodným nepreberaním zásielok adresátom a zabrániť snahám účastníkov spôsobiť prieťahy v konaní alebo dokonca zmariť konanie. Pre vznik fikcie doručenia zakotvenej v citovanom ustanovení ("... považuje sa posledný deň lehoty za deň doručenia ...") je predpísané súčasné splnenie nasledovných podmienok: a/ možnosť náhradného doručenia nie je zákonom vylúčená (viď napr. § 114 ods. 4 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008), b/ adresát písomnosti nebol pri doručovaní zastihnutý, c/ adresát sa zdržuje v mieste doručovania, d/ doručovateľ nezastihnutého adresáta vhodným spôsobom upovedomil, kedy príde písomnosť doručiť znovu (s uvedením dňa a hodiny), e/ druhý pokus o doručenie zostal taktiež bezvýsledný, f/ adresát písomnosti bol vhodným spôsobom upovedomený o uložení písomnosti na pošte alebo orgáne obce, g/ adresát si zásielku do 3 dní od uloženia nevyzdvihol. Tieto podmienky sú stanovené kumulatívne, preto ak z nich nie je splnená čo i len jedna, neuplatní sa fikcia doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. Miestom doručenia je spravidla miesto (obec alebo mesto), kde má adresát bydlisko alebo sídlo. V odôvodnených prípadoch môže byť miestom doručenia aj iné miesto pobytu, ktoré sám určí na doručovanie adresát (napríklad v podaniach adresovaných súdu).

V prejednávanej veci bolo preukázané, že právny zástupca žalobcov s plnou mocou udelenou pre celé konanie v čase doručovania súdnej zásielky obsahujúcej rozsudok súdu

prvého stupňa (od 16. apríla 2008 do 2. mája 2008) nemal sídlo advokátskej kancelárie v mieste doručenia zásielky (H.) a nezdržoval sa ani v sídle advokátskej kancelárie na adrese H., z dôvodu jeho pobytu na zahraničnej dovolenke. Z podania právneho zástupcu žalobcov z 10. októbra 2007 (č.l. 160-164) vyplýva, že Advokátska kancelária JUDr. P. v čase doručovania zásielky mala sídlo v B. na ulici H.. Z doručienky zásielky obsahujúcej rozsudok súdu prvého stupňa založenej na č.l. 200 spisu súd ako adresáta označil JUDr. P., Vzhľadom na obsah súdnej doručienky, ktorá nevzbudzuje pochybnosti o jej správnosti, je zrejmé, že predmetná zásielka nebola doručovaná na adresu sídla advokátskej kancelárie právneho zástupcu žalobcov, ktorá bola súdu známa, a preto v danom prípade bez ďalšieho nebola splnená základná podmienka vzniku fikcie doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. (viď vyššie písm. c/), t.j. aby sa adresát zdržiaval v mieste doručenia. Tento predpoklad nie je daný len vtedy, ak sa adresát nezdržiava na inak aktuálnom mieste, ale tiež vtedy, ak je zásielka doručovaná na miesto, na ktorom sa už adresát nezdržiava. Účelom je totiž nie teoretická ale faktická možnosť si zásielku vyzdvihnúť, a to či už osobne účastníkom konania, prípadne právnym zástupcom alebo jeho splnomocnencom. Vzhľadom na uvedené nebolo rozhodujúce, či a koho (resp. v akom rozsahu a akým spôsobom) advokát splnomocnil na preberanie zásielok počas jeho neprítomnosti v sídle advokátskej kancelárie na ulici H. v B..

Keďže sa v danom prípade neuplatnila uvedená fikcia doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. v znení do 15. októbra 2009, začala odvolacia lehota plynúť až v nadväznosti na faktické prevzatie zásielky splnomocnencom určeným právnym zástupcom žalobcov na pošte 2. mája 2008; odvolanie žalobcov podané prostredníctvom ich právneho zástupcu 15. mája 2008 bolo preto podané v odvolacej lehote. Pokiaľ odvolací súd napriek tomu odmietol opravný prostriedok ako oneskorene podaný podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p., odňal im možnosť pred súdom konať, lebo podmienky pre tento postup neboli splnené.

Výskyt niektorej z väd uvedených v § 237 O.s.p. zakladá v každom prípade prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v takto postihnutom konaní; zároveň je ale tiež samostatným dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo takéto rozhodnutie nemožno považovať za správne. So zreteľom na túto vadu Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v B. na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. októbra 2009

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková